

Vergaderjaar 1999–2000

26 800 X

Vaststelling van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het Ministerie van Defensie (X) voor het jaar 2000

Nr. 13

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN DEFENSIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

's-Gravenhage, 12 november 1999

Inleiding

Om de Leopard-2 gevechtstank in staat te stellen ook in de toekomst zijn operationele taken goed uit te kunnen voeren is gezamenlijk met Duitsland het project «gevechtswaardeverbetering Leopard-2» opgezet. Met de brief van 21 augustus 1991 (Kamerstuk 21 800 X, nr. 55) bent u hierover voor het eerst geïnformeerd. Besloten is het verbeteringsprogramma in twee fasen uit te voeren. In nauw overleg met Duitsland is destijds een prioriteitsvolgorde vastgesteld voor het aanbrengen van de voorziene verbeteringen. De aanpassingen van fase 2, de verbetering van de ballistische bescherming, de commandovoering en de uitvoering van het toestandafhankelijk onderhoud bij de 180 Leopard-2 tanks van de parate tankbataljons, hebben daarbij prioriteit gekregen.

Over de resultaten van de verwervingsvoorbereiding van fase 2 van het programma bent u op 24 februari 1994 (Kamerstuk 23 400 X, nr. 44) nader geïnformeerd. De aanpassingen worden thans uitgevoerd en zullen waarschijnlijk in 2000 zijn voltooid. Daarna wordt de tank Leopard 2-A5 genoemd. De optie voor de uitvoering van fase 2 van het verbeteringsprogramma voor de resterende 150 tanks die bij reserve-eenheden zijn ingedeeld, is, met de aangekondigde opheffing van de drie reserve tankbataljons, inmiddels niet meer aan de orde.

Met deze brief informeer ik u over de resultaten van de voorstudie- en studiefase voor fase 1 van het project. Het betreft de maatregelen ter verbetering van de vuurkracht van de tanks, die reeds met de brief van 21 augustus 1991 zijn aangekondigd.

De verbetering van de vuurkracht (fase 1)

Voor pantserbestrijding op afstanden tussen de 2000 en 3000 meter beschikt de Koninklijke landmacht voornamelijk over de Leopard-2 gevechtstank. Een opvolger is niet vóór 2015 voorzien. De gevechtstank

dient gedurende zijn resterende levensduur opgewassen te zijn tegen de huidige generatie en in de nabije toekomst te ontwikkelen gepantserde gevechtsvoertuigen en tanks.

Met de huidige munitie is de effectieve schootsafstand van de tank tegenover moderne gevechtsvoertuigen en tanks ontoereikend. Dit is een gevolg van verbeterde bescherming van moderne vijandelijke pantservoertuigen. Potentiële tegenstanders voeren bovendien nieuwe munitie in waarmee zij de Leopard-2 van grotere afstanden kunnen bestoken.

Aangezien parate eenheden voor alle inzetopties geschikt moeten zijn en in gebieden optreden waar de schootsvelden aanmerkelijk groter zijn dan in Centraal Europa, is het voor de gevechtstanks van groot belang over de daarbij vereiste vuurkracht en effectieve dracht te beschikken. Dit kan worden bereikt door de combinatie van een langere schietbuis en de vervanging van de operationeel en technisch verouderde munitie door een verbeterde, kinetische-energiemunitie.

Het vereiste penetratievermogen van de nieuwe munitie wordt bereikt door het doel met een hoge snelheid en massa (kinetische energie) te treffen. Een verhoging van de aanvangssnelheid, die een groter doorborend vermogen van de munitie en de schootsafstand mogelijk maakt kan worden bereikt door de granaat te verschieten vanuit een langere schietbuis.

Met de vergroting van de effectieve dracht wordt niet alleen de operationele inzetbaarheid van de tank aanmerkelijk verbeterd, maar wordt ook een betere bescherming van de bemanning bereikt. Het eerder, op grotere afstand doeltreffend kunnen vuren dan de vijand is daarbij essentieel.

Samengevat betreft de totale behoefte voor het nog uit te voeren gevechtswaardeverbeteringsprogramma fase 1 het aanbrengen van een langere schietbuis en daaraan gerelateerde aanpassingen aan alle 180 tanks. In totaal worden 192 nieuwe schietbuizen verworven, waarbij is inbegrepen een kleine voorraad voor opleidingen en als algemene reserve. Tevens worden initieel 16 000 stuks verbeterde kinetische-energiemunitie aangeschaft. Dit aantal berust op Navo-richtlijnen.

Met de brief van 9 oktober 1998 (kamerstuk 26 200 X, nr. 4) bent u geïnformeerd over het project «Tactische Indoor Simulatie-kern & Simulator Wapensysteem Leopard-2 & Generieke Simulatoren Pantserinfanterie», Tactis. Daarbij is gemeld dat de belangrijkste onderwijsleermiddelen voor de Leopard-2, vijftien wapensysteemsimulatoren, zullen worden verworven binnen het project TACTIS.

Resultaten beproeving en marktverkenning

Sinds 1991 is Nederland betrokken bij de ontwikkeling van verbeterde kinetische munitie en de langere schietbuis in Duitsland. Nederland heeft in totaal f 8,5 miljoen aan de ontwikkeling bijgedragen. U bent hierover geïnformeerd met de brief van 21 augustus 1991 (kamerstuk 21 800 X, nr. 55). Uit beproevingen blijkt dat met de combinatie van de verbeterde munitie en de langere schietbuis de vereiste doeldoorboring wordt gehaald. De verwachting is dat Duitsland binnenkort zowel de nieuwe munitie als de langere schietbuis formeel zal goedkeuren voor gebruik (typeclassificeren).

Uiteraard zijn ook de ontwikkelingen van verbeterde kinetische munitie in andere landen gevolgd. Zo hebben de Verenigde Staten een nieuwe granaat ontwikkeld. Gezien de milieu- en gezondheidsrisico's van deze

munitie, waarin verarmd uranium is verwerkt, is deze ontwikkeling echter niet verder in beschouwing genomen. Een in Israël ontwikkelde granaat blijkt, in combinatie met de langere schietbuis, niet aan de gestelde doeldoorboringseis te voldoen. De door Zwitserland gekozen hoge-energiemunitie voldoet niet aan de Nederlandse en Duitse eisen en is daarom niet goedgekeurd voor gebruik in beide landen.

Internationale samenwerking

Zoals ook het geval is bij fase 2 van het programma, hebben Duitsland en Nederland nauw samengewerkt bij de uitwerking van de maatregelen voor fase 1. In een gezamenlijk traject zijn de nieuwe munitie en de langere schietbuis ontwikkeld. Ook voor de verdere voorzetting van het project is nauwe samenwerking met Duitsland voorzien.

In Duitsland wordt het project thans in het kader van de bijstelling van de plannen gezien. Indien Duitsland geheel of gedeeltelijk van dit project zou afzien, ontstaat voor Nederland een nieuwe situatie, waarover u uiteraard zult worden geïnformeerd.

In Zwitserland is de laatste gevechtstank Leopard-2 in 1993 ingevoerd. Een gevechtswaardeverbeteringsprogramma is daarom niet eerder voorzien dan in 2003. Zweden heeft een eigen configuratie van de Leopard-2 tank. In de overige landen waar de tank is ingevoerd is op korte termijn geen gevechtswaardeverbetering van de ingedeelde gevechtstanks Leopard-2 voorzien.

Inschakeling Nederlandse industrie

Voor de verbetering van de vuurkracht zal naar mogelijkheden worden gezocht om de Nederlandse industrie via directe compensatie in te schakelen. Voor zover dit niet mogelijk blijkt, zal naar indirecte compensatie worden gestreefd. Uitgangspunt is dat de totale omvang van directe en indirecte compensatie gelijk is aan de totale waarde van de te plaatsen opdracht.

Bij de vorige fase van het verbeteringsprogramma zijn werkzaamheden opgedragen aan defensiebedrijven. Voor de montage van de langere schietbuis zullen, in het kader van de competitieve dienstverlening, ook de mogelijkheden van uitbesteding worden gezien.

Financiële consequenties

In de plannen is voor het gevechtswaardeverbeteringsprogramma fase 1 een bedrag gereserveerd van f 230 miljoen (prijspeil 1999). Voor de verwerving van de verbeterde munitie is f 121 miljoen en voor de langere schietbuis f 109 miljoen gereserveerd. Daarnaast is door Nederland reeds f 8,5 miljoen besteed aan de ontwikkeling.

Voortzetting van het project

Ik ben voornemens, desgewenst na overleg met u, het project voort te zetten met de verwervingsvoorbereidingsfase van de verbeterde kinetische-energiemunitie en de langere schietbuis voor de 180 parate tanks. De besluitvorming over deze fase is mogelijk zodra de typeclassificatie door Duitsland een feit is en er duidelijkheid is over de Duitse positie.

De Staatssecretaris van Defensie,
H. A. L. van Hoof